

NA KONFERENCII SPAY SA DISKUTOVALO O UTEČENCOCH A ŠIKANOVANÍ UČITEĽOV ZO STRANY ŽIAKOV

2. ročník medzinárodnej konferencie SPAY – Social Pathology Among Youth (Sociálna patológia medzi mladými) otvoril nielen témy problematickej mládeže, agresie voči učiteľom, ale aj témy migrácie. Fakulta psychológie Paneurópskej vysokej školy (PEVŠ) v spolupráci s organizátorom konferencie Vysokou školou zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety hostila takmer tristo účastníkov vrátane zahraničných hostí a prednášajúcich. Garantom konferencie bol prof. MUDr. Vladimír Krčméry, zúčastnil sa riaditeľ odboru kriminality Ministerstva vnútra SR Jozef Haľcin, rektor Varšavskej vysokej školy manažmentu prof. Pawel Czarnecki a vicerektor Maďarskej národnej univerzity prof. Mihály Filó.

V tlačovej správe vám ponúkame tri z tém.

- Slováci sú voči utečencom ostrejší než Nemci či Rakúšania, boja sa o kultúru
- Agresívni žiaci pochádzajú najmä z neúplných rodín
- Žiaci sú agresívni, šikanovaní sú aj učitelia

Slováci sú voči utečencom ostrejší než Nemci či Rakúšania, boja sa o kultúru

Podľa výskumného tímu Paneurópskej vysokej školy - rakúskeho profesora Waltera Rennera a psychologičky Denisy Newman - sú postoje voči utečencom na Slovensku ostrejšie než v Nemecku či Rakúsku. A to i napriek tomu, že spomedzi skúmaných krajín migrovalo na Slovensko najmenej ľudí zo Sýrie, Afganistanu či Iraku. Najviac ich zatiaľ prijalo Nemecko, Švédsko a Taliansko.

„Slovensko má oveľa negatívnejšie postoje než Rakúsko a Nemecko,“ uviedol Renner. Podľa neho panujú medzi nami najmä obavy z narušenia našej kultúry a ekonomiky.

„Niektorí ľudia cítia ekonomické ohrozenie. Veria, že utečenci môžu zobrať ich prácu, ubytovanie, bezpečnosť, zdroje v krajine a podobne,“ vysvetľuje Renner. „Cítia aj kultúrne ohrozenie, že utečenci by mohli kompromitovať tradičnú národnú kultúru,“ dodal.

Vidieť to však aj na Rakúšanoch, potvrdzuje Renner.

PANEURÓPSKA VYSOKÁ ŠKOLA

„Čoraz viac obyvateľov Rakúska si kupuje zbrane zo strachu z utečencov,“ dodal.

Negatívne postoje voči utečencom plynú aj z tzv. moderného rasizmu. Ako vysvetľuje, domáci síce nemajú nič proti ľuďom zo zahraničia, inak je to však pri utečencoch. „Najväčšie predpoklady negatívnych postojov voči utečencom sú pocity, že utečenci dostali viac než domáci,“ povedal Renner. Domáci tak majú pocit, že utečencom sa venuje viac pozornosti a prostriedkov.

Agresívni žiaci pochádzajú najmä z neúplných rodín

Agresori pochádzajú najmä z neúplných rodín, sú to najmä mladší chlapci. Vyplýva to z výskumu „Úplná a neúplná rodina vo vzťahu k asociálnemu správaniu a agresii u študentov stredných škôl“, ktorý realizovali A. Nociar, J. Hamada a J. Luha.

„Spolu so stále častejším výskytom šikanovania začal byť čoraz citeľnejší aj problém asociálneho správania v škole aj mimo prostredia,“ povedal Nociar.

Ako dodáva, oveľa viac agresorov sa nájde medzi chlapcami, než dievčatami. Z výskumov ESPAD vyplýva pomerne častý výskyt fyzického a verbálneho útočenia na učiteľov. Od roku 2003 asociálne a agresívne správanie u chlapcov konštantne narastalo, poznamenal Nociar. „Na základnej škole bola agresivita oveľa väčšia, typ školy je rozlišujúci činiteľ,“ dodal.

Problémoví sú najmä 15 až 16-roční žiaci základnej školy, ktorí napriek veku teda ešte nie sú žiakmi strednej školy. V prípade stredoškôľakov sa však frekvencia agresívneho správania mení v závislosti od školy. Rovnako ako v starších výskumoch ESPAD, aj v prípade výskumu kolektív uvedených autorov sa potvrdilo gymnázium ako škola s najmenším výskytom agresivity. „Asociálne alebo agresívne správanie sa líšilo aj podľa typu školy v poradí od gymnázia k učňovke,“ povedal Nociar.

Ďalej vysvetlil, že najviac agresorov sa našlo práve na učňovke, zastúpení boli aj na priemyslovkách, najmenej ich bolo na gymnáziách. To isté platilo aj v prípade vymedzenia vzorky iba na dievčatá. Agresori môžu mať spoločný menovateľ v rodinných záležitostiach. „Úplnosť rodiny sa ukázala značnou premennou. Asociálne správanie a agresia bolo prítomné najviac v neúplných a pozmenených rodinách,“ povedal Nociar. „Žiaci z úplných rodín mali vo všetkých položkách priaznivejšie výsledky,“ dodal.

Počet úplných rodín od roku 1995 (83,1 percent) postupne klesal – v roku 2015 ich bolo už len 71,6 percent. Naopak, počet neúplných rodín v rovnakom období stúpol z 9,5 percent (1995) na 7,2 percent (2015).

PANEURÓPSKA VYSOKÁ ŠKOLA

Žiaci sú agresívni, šikanovaní sú aj učitelia

Súčasný klesajúci status učiteľa v spoločnosti sa zobrazuje aj na správaní detí v školách. Šikanovanie sa nedeje len medzi žiakmi, obeť sú často i učitelia. Výskumu „Agresivita, agresívne správanie žiakov a šikanovanie učiteľov žiakmi v súčasnej škole“ sa venoval kolektív autorov Linda Caková, Igor Bittner a Henrieta Rolková z Paneurópskej vysokej školy.

„Šikanovanie učiteľa je správanie, ktorého cieľom je ublížiť, ohroziť alebo zastrašiť učiteľa,“ uviedol kolektív autorov výskumu.

Žiaci učiteľom často nadávajú, vysmieávajú sa im, vykrikujú počas vyučovania, nerešpektujú učiteľa, dokonca v niektorých prípadoch dochádza k fyzickému napadnutiu. Výskumy z minulosti (2005) hovoria o 35 percentách učiteľov, ktorí priznali, že sú žiaci voči nim verbálne agresívni – formou posmeškov, nadávaním, negatívnym výrokmi, ale aj ignorovaním.

Pri zisťovaní (vzorka 57 učiteľov troch ZŠ a dvoch SŠ v Bratislave) sa zistil výskyt agresie u žiakov voči učiteľom ZŠ a SŠ. Výskyt agresie u žiakov ZŠ a SŠ potvrdilo 92 percent učiteľov ZŠ a 74 percent učiteľov SŠ.

„Najčastejšie sa vyskytujúca forma agresívneho správania žiakov – ignorovanie – označilo 26 percent učiteľov ZŠ a 39 percent SŠ,“ uvádza Caková.

Z výskumu vyplýva, že najčastejšie sa šikanovanie deje práve v triede. Obetí však môže byť oveľa viac. Ako autori dodávajú, v mnohých prípadoch takéto priznanie považuje učiteľ za profesionálne zlyhanie, šikanovanie ho tak môže dohnať až do zúfalstva a odchodu zo zamestnania. Podľa kolektívu autorov nesú agresívni žiaci podobné osobnostné charakteristiky, medzi ktoré patrí znížená úroveň inteligencie, vysoká impulzivita, hyperaktivita, nesústredenosť, emocionálna labilita, sklon ku skratkovitému jednaniu, znížené sebaovládanie a sebakontrola, slabé sociálne a komunikačné zručnosti, nižšia tolerancia k správaniu iných, nižšia zodpovednosť za svoje správanie a konanie a slabé rozlišovanie medzi dobrom a zlom.

V pozadí agresorov je najmä rodinná výchova a sociálne prostredie, v ktorom žijú, dodávajú autori. Vo výskume to uviedlo 46 percent učiteľov ZŠ a 31 percent učiteľov SŠ. Dôvodom má byť chýbajúca pozornosť zo strany rodičov. Medzi ďalšie dôvody patrilo aj súčasné postavenie učiteľov v spoločnosti, čo uviedlo 26 percent učiteľov ZŠ a 20 percent učiteľov SŠ. Vplyv médií označilo 18 percent učiteľov ZŠ a 23 percent učiteľov SŠ.

„Status učiteľ klesá. V minulosti mal status v spoločnosti a v dnešnej dobe napriek snahe učiteľov ich žiaci majú v podstate za nič,“ uviedla Caková.

PANEURÓPSKA VYSOKÁ ŠKOLA

Ďalšie témy a príspevky k dispozícii

Konferencia SPAY sa primárne venovala sociálnej patológii medzi mladými, ale aj problémami školopovinných detí v rozvodovom spore, vzťahmi v rodinách, morálnymi kompetenciami žiakov, šikanovaním medzi deťmi. Prednášky sa týkali aj problému migrácie, utečencov a ich integrácie, utečeneckej politiky vo V4, zároveň i problémom chudoby a sociálneho vylúčenia. V prílohe posielame program konferencie, v prípade záujmu o vedecké príspevky nás neváhajte kontaktovať na zuzana.ihnatova@paneurouni.com

Kontakt PEVŠ:

Zuzana Ihnátová

Tel: +421 908 957 839, zuzana.ihnatova@paneurouni.com

Paneurópska vysoká škola (PEVŠ) vznikla v roku 2004 ako súkromná vysoká škola s pôvodným názvom Bratislavská vysoká škola práva. Od akademického roka 2010/2011 nesie dnešné meno. Sídli v Bratislave a má päť fakúlt: fakultu práva, ekonómie a podnikania, masmédií, informatiky a psychológie. PEVŠ disponuje moderným materiálnym a technickým vybavením so zameraním na praktickú výučbu. Presadzuje rozvoj medzinárodnej spolupráce s prestížnymi zahraničnými univerzitami a vedeckými inštitúciami, je členom štyroch svetových zoskupení univerzít a má partnerstvá s ďalšími štyridsiatimi univerzitami. Má 20 akreditovaných študijných programov vo všetkých troch stupňoch vysokoškolského štúdia: bakalárskom, magisterskom a doktorandskom v dennej a externej forme. PEVŠ poskytuje aj habilitačné a inauguračné konanie. Od vzniku školy do konca akademického roka 2014/2015 u nás úspešne ukončilo štúdium takmer 12.000 absolventov. V hodnotení Akademickou rankingovou a ratingovou agentúrou (ARRA) sa naše fakulty umiestňujú v ukazovateľoch atraktivity štúdia a vzdelanie na popredných miestach.

Foto: Juliana Tibenská